

ТОШКЕНТ ИРРИГАЦИЯ ВА МЕЛИОРАЦИЯ ИНСТИТУТИ

Гидромелиорация факультети

**Кафедра: Педагогика, психология ва уқитиш
методикаси**

Фан: Тарбиявий ишлар методикаси

3-маъруза:

**Мавзу: Педагогларнинг тарбияланувчилар билан
муомаласининг моҳияти**

Маърузачи: доц. Д.О.Химматалиев

РЕЖА

1. **Ўқитувчи муомаласи хақида.**
2. **Ўқитувчининг муомала тажрибасининг жихатлари.**
3. **Муомаланинг турлари, даражалари.**

Муомала хакида

Муомала деганда - кишилар билан муносабат, сузлашув ва шунингдек иш, хизмат, тарбия билан боғлиқ алоқа тушунилади.

Муомала - бу ахборот жараёнидир. Ахборот икки йуналишда бошқариш субъектидан (педагогдан) бошқариш объектига (укувчиларга) боради ва аксинча - объектдан субъектга боради.

ПЕДАГОГИК МУОМАЛА ВА УНИНГ ТУЗИЛИШИ

ПЕДАГОГИК МУОМАЛА

ПЕДАГОГИК МУОМАЛАНИНГ ХУСУСИЯТЛАРИ:

- Ишбилармонлик ва психологик алоқани бирлиги;
- Илтифотлик ва ғамхўрлик;
- Ишонч, мулоқатдаги вазминлик;
- Сабр-тоқат ва ўз-ўзини бошқариш;
- Ишонч ва хайрихохлик;
- Бузилишларнинг йўқлиги;
- Самимийлик, соддалик ва табиийлик

ДАРС БЕРИШНИНГ ХУСУСИЯТЛАРИ:

• Уқитувчининг ишонарли қилиб исботлай билиши;

- Уқитувчилар онгида мувофиқ кўргазмали образлар чақира олишлик;
- Уқувчилар олдида одоб сақлай олиши;
- Уқитишдаги эмоционаллик;
- Уқитувчи нутқининг образлилиги ва эмоционаллиги;
- Тарбиявий таъсирнинг яхлитлигича йўналтирилганлиги

ПЕДАГОГИК МУОМАЛАНИНГ ИНДИВИДУАЛ ХУСУСИЯТЛАРИ:

Уқитувчининг ақлий қобилияти асосларининг хусусиятлари;

- Уқитувчининг нутқ маданиятининг фарқи;
- Уқитувчининг характерологик асосидаги фарқи;
- Уқитувчининг темперамент хусусиятлари;
- Педагогик муомаласининг ривожланиш даражасидаги фарқ;
- Педагогик муомаланинг ижодий характердаги фарқи

ПЕДАГОГИК МУЛОҚОТ МАСАЛАЛАРИ

ПЕДАГОГИК МУЛОҚОТ

ПЕДАГОГ ВА ТАЛАБА ЎРТАСИДА АХБОРОТ АЛМАШИШИ

БИР-БИРИНИ ТУШУНИШИ, СУЎБАТДОШ КЎЗИ БИЛАН
ҚАРАЙ ОЛИШ

ПЕДАГОГ ВА ТАЛАБАНИНГ ЭНГ КУЧЛИ ВА ЁРҚИН
СИФАТЛАРИНИ АНИҚЛАШ

ҲАМКОРЛИҚДА ФАОЛИЯТ ОЛИБ БОРИШНИ ТАШКИЛ
ЭТИШ

ПЕДАГОГ ВА ТАЛАБАЛАРНИНГ ЎЗ ХУЛҚ-АТВОРЛАРИНИ
ПЕДАГОГИК ВАЗИЯТГА МОС НАМОЙИШ ЭТИШЛАРИ

МУЛОҚОТ ИШТИРОКЧИЛАРИНИНГ БИР-БИРЛАРИДАН
МАМНУН БЎЛИШЛИГИ

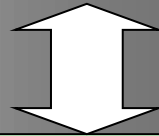

ЗИДДИЯТЛИ ПЕДАГОГИК ВАЗИЯТЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ ҚОИДАЛАРИ

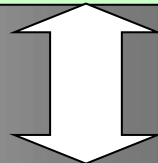
1 ҚОИДА

Ўқувчининг ҳар бир салбий қилиғи ортида фақат салбий мотивларни кўришга уринманг

2 ҚОИДА

Дарсга пухта тайёрланинг, ўз фанингизни беришида сал бўлса ҳам хатога йўл қўйманг

3 ҚОИДА

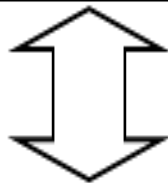
Ўқувчилар ўқитувчиларнинг билвосита таъсир усули кўрсатилганда буйруқларини бажаришга мойилликлар

ЗИДДИЯТЛИ ПЕДАГОГИК ВАЗИЯТЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ ҚОИДАЛАРИ

---

4 ҚОИДА

Ўқувчилар шахсини махсус усуллар орқали уларни яхши томонга ўзгартирилса бўлади

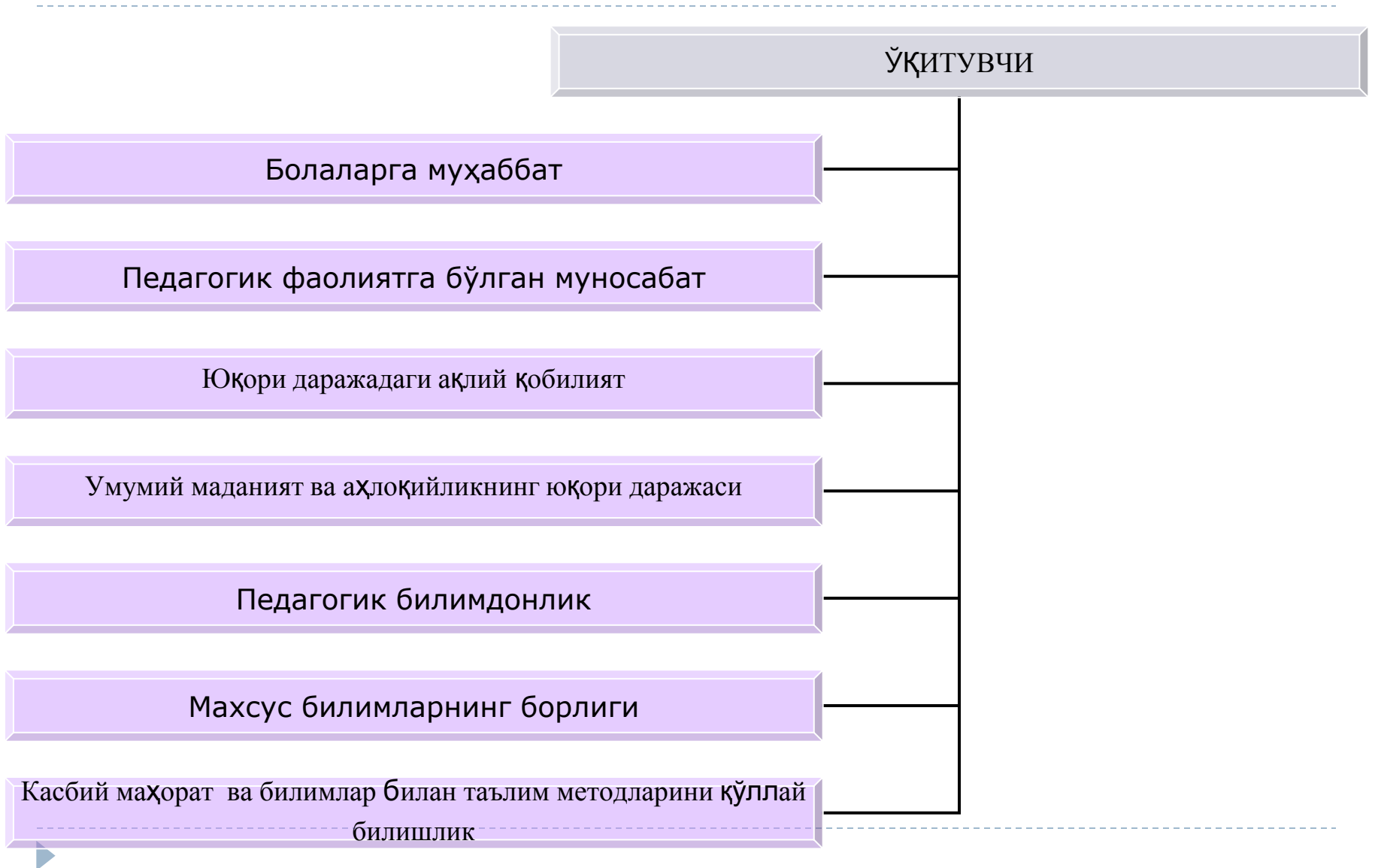
5 ҚОИДА

Хамкорликда олиб борилган фаолият одамларни бирлаштиради ва обрў-эътиборини кўтаради (агар у яхши ташкил этилган бўлса).

ЎҚИТУВЧИ ШАХСИГА ҚЎЙИЛАДИГАН ТАЛАБЛАР

ЎҚИТУВЧИ ШАХСИГА ҚЎЙИЛАДИГАН ҚЎШИМЧА ТАЛАБЛАР

ҚУВНОҚЛИК

ЯХШИ ТАШҚИ КЎРИНИШ

ЎҚИТУВЧИ

МУЛОҚАТМАНДЛИК

АРТИСТИК ҚОБИЛИЯТ

Олинган билимларни текшириш учун саволлар:

Укитувчи ва унинг жамиятдаги тутган урни нималардан иборат?

Укитувчининг асосий вазифаларига нималар киради?

Укитувчи кандай булиши керак?

Укитувчилик касби деганда нимани тушунаси?

Укитувчи шахсининг кандай асосий хусусиятлари мавжуд?

Укитувчиларга берилган кандай таърифларни биласиз?

Педагогик қобилият нима ва унинг туркумланиши.

Укитувчининг касбий хислатларига нималар киради?

Улу\ мутафаккирларнинг таълим-тарбия ва укитувчилар ту\рисидаги кандай фикрларини биласиз?

Муомала сузининг таърифи.

Укитувчининг укувчилар билан муомаласи муваффақиятли булиши куп жихатдан нималарга боғлиқ?

Муомала тажрибалари турлари.

Укитувчининг назокати деганда нималарни тушунаси?

Укитувчилар билан укувчилар орасидаги муомаланинг неча тури мавжуд?

Роллараро ва шахслараро муомалаларнинг таърифи.

Муомала даражалари нималарга боғлиқ?

Укитувчининг укувчилар билан муомаласининг мохиятида нималар ётади?

а. **Фойдаланиладиган адабиётлар рўйхати**

1. ЎзР. Конституцияси, Тошкент, «Ўқитувчи», 1992.

2. И.А. Каримов Буюк келажакимизнинг ҳақиқий кафолати. Тошкент, «Шарқ». нашриёт матбаа- концернининг бош таҳририяти. 1993.

3. И.А.Каримов. Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. Т., «Ўзбекистон», 1999,

4. Кадрлар тайёрлаш буйича Миллий Дастури, Талабаларига мувофиқ ўқув юртларида баркамол авлод тарбиясини янада шакллантириш тадбирлари. Тошкент –1998.

5. И.А.Каримов. Буюк мақсад йўлидан оғишмайлик. Тошкент, «Ўзбекистон», 1993.

6. К.Хошимов., Сафо Очил. Ўзбек педагогикаси антологияси. Тошкент.Ўқитувчи, 1995.

7. С.Очил. Мустақиллик маънавияти ва тарбия асослари.Т.,Ўқитувчи, 1997.-256 б.

8. Донишмандлар одоб ахлоқ тўғрисида. Тошкент, Ўқитувчи